

ADVIES

CONCEPTNOTA 'VROEG & NABIJ'

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Advies op eigen initiatief over de Conceptnota voor een geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid
"Vroeg & Nabij"

Decretale opdracht SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring raad 20 maart 2023

Contactpersoon Kristel Bogaerts kbogaerts@serv.be

Mevrouw Hilde Crevits
Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Consciencegebouw
Koning Albert II laan 15
B-1210 Sint-Joost-ten-Node

Conceptnota voor een geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid "Vroeg & Nabij"

Mevrouw de minister

De SERV brengt op eigen initiatief advies uit over de conceptnota voor een geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid "Vroeg & Nabij". Het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid bevat immers ook belangrijke sociaaleconomische invalshoeken via de ondersteuning voor (kwetsbare) gezinnen met kinderen en de impact op het personeel en de organisaties die ondersteuning bieden aan deze gezinnen, kinderen en jongeren.

De SERV dringt er nogmaals op aan om over WVG-materies met sociaaleconomische impact om advies gevraagd te worden. De SERV wil in eerste instantie de drie doelstellingen en zeven krachtlijnen van de conceptnota onderschrijven. Een goede begeleiding en ondersteuning van gezinnen, kinderen en jongeren werkt versterkend voor de actuele en de toekomstige kansen voor ontwikkeling en participatie aan de samenleving en de arbeidsmarkt. Dit geldt zowel voor de ouders als voor de kinderen en jongeren.

De conceptnota houdt rekening met een aantal opmerkingen die werden geformuleerd op de vorige versie van de nota (die ter advies voorlag op de Raadgevende Comités VAPH en Opgroeien in november 2022). Zo merkt de SERV op dat de vraag van de comités om rekening te houden met de lessen die te trekken zijn uit de evaluatie van het decreet Integrale Jeugdhulp nadrukkelijk werd opgenomen op twee plaatsen in de tekst. Ook geeft men in deze tekst erkenning aan het vele goede werk dat reeds gebeurt in de betrokken welzijnssectoren, een blijk van appreciatie die in vorige versies onvoldoende naar voor kwam. De verduidelijking die gevraagd werd rond de concepten van diagnostiek, doelregelgeving, trajectondersteuning en de visie op gespecialiseerde hulp werden toegevoegd aan de nota. De passages rond lokale en bovenlokale netwerken werden geschrapt uit de tekst. De nota volgt ook een belangrijk standpunt van deze comités rond subsidiëring, namelijk dat men in het geïntegreerde gezins- en jeugdhulpbeleid zal werken met enveloppefinanciering.

Daartegenover staat dat de conceptnota op een aantal punten nog onvoldoende concreet is om gedetailleerd advies te verlenen. Op minstens volgende punten is de conceptnota voor de SERV onvoldoende uitgewerkt:

- Het is opmerkelijk dat kinderopvang geen expliciet onderdeel meer uitmaakt van de conceptnota. In het voorbereidende traject werd de inschakeling van de kinderopvang in Vroeg en Nabij zelfs als enige sector expliciet behandeld. Kinderopvang is zowel een noodzakelijke dienstverlening voor alle gezinnen met jonge kinderen als een plek waar de zorgnoden van gezinnen en kinderen in een vroeg stadium opgemerkt en aangepakt kunnen worden. Als proportioneel universalisme centraal staat, kan kinderopvang hier niet ontbreken.
- Een geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid moet ten allen tijde ook preventief werken en laagdrempelige initiatieven omvatten om de doelstellingen en krachtlijnen van Vroeg en Nabij te realiseren. We denken dan bijvoorbeeld aan de kinderopvang en de consultatiebureaus voor jonge kinderen. De voorliggende conceptnota biedt daar voor de SERV nu nog onvoldoende garanties. In het kaderdecreet en de uitvoeringsbesluiten moet dit voor de SERV expliciet en sluitend uitgewerkt worden. Indien de nodige garanties niet mogelijk zijn binnen het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid, moeten deze garanties elders gerealiseerd worden.
- Domeinen en thema's zoals armoedebestrijding, wonen, jeugdbeleid, onderwijs, ... zijn ook belangrijk voor gezins- en jeugdhulpbeleid. Een concreet voorbeeld hiervan is de rol van het CLB als schakel in zorgvragen. Er worden in de conceptnota (nog) geen duidelijke verbindingen gelegd met andere beleidsdomeinen. Er wordt ook geen engagement uitgesproken om in toekomst rond Vroeg en Nabij beleidsdomeinoverschrijdend te gaan werken. Als men werkt aan integrale hulp en bijschakelen, is de sectorkoker doorbreken zeer essentieel.
- Bepaalde elementen zoals 'trajectondersteuning', 'groeiplekken' en 'doelregelgeving' worden in de conceptnota uitvoerig toegelicht. Het blijft evenwel onduidelijk hoe zich dat in de praktijk zal manifesteren en gegarandeerd zal worden en hoe dat in relatie staat tot bestaande goede praktijken. Welke concrete implicaties of garanties zijn verbonden aan de groeiplek van een kind? Hoe kunnen de betrokken organisaties kwalitatieve trajectondersteuning bieden en bijschakeling organiseren? wat is de impact op erkenningen, vergunningen en subsidies? Hoe biedt doelregelgeving garanties voor betere dienstverlening aan gezinnen, kinderen en jongeren? Ten laatste in de fase een kaderdecreet moet dit verder duidelijk worden.

- De conceptnota biedt geen duidelijkheid over de impact op een budgettair meerjarenplan. Het voorgestelde financieringsmodel, met financieringsenvelopes die sectorale verschillen moeten helpen overstijgen om integraal werken te bevorderen, blijft hangen in principes en wordt niet verder concreet gemaakt. De middelen die de verschillende sectoren en voorzieningen ontvangen moeten kwalitatief en integraal werken kunnen garanderen, met de nodige garanties voor werkbaar werk voor het personeel en zonder overmatige rapporteringsdruk die zorgtijd omzet in administratietijd. De middelen die geïnvesteerd worden in geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid moeten toelaten om een voldoende aanbod voor gezinnen met kinderen te organiseren.
- Een sterk partnerschap met het parket en de jeugdrechtbank is, zoals aangegeven in de conceptnota, belangrijk in het gezins- en jeugdhulpbeleid. De mogelijkheden om preventiever te werken via de jeugdrechtbank en geen tijd verloren te laten gaan, hangen uiteraard sterk samen met het beschikbare hulp- en welzijnsaanbod waarmee samengewerkt kan worden. Ook daar zijn de nodige garanties rond nodig.

De SERV heeft tenslotte enkele opmerkingen en vragen bij het gelopen én het toekomstige participatietraject.

De Raad stelt zich vragen bij het gelopen participatietraject in de voorbereidende fase met academici, experts en het middenveld in verschillende thematische strategische cirkels hadden een eigen aanpak en organisatie. Deze aanpak heeft niet bijgedragen aan de uiteindelijke gedragenheid van de eindteksten. Ook de participatie met gezinnen en kinderen (via babbelmobiel) is stroef en beperkt verlopen.

De SERV vraagt uitdrukkelijk om voor de concretisering van de conceptnota in doelregelgeving, in werkingsgaranties en in financieringsenvelopes een brede samenwerking en overleg op te zetten, die vertrekt vanuit de noden van gezinnen, kinderen en jongeren en de haalbaarheid voor de sectoren. Onder andere om deze reden is de SERV bezorgd over de strakke timing om tot een decreet te komen. Samenwerking en overleg vraagt de nodige tijd.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
 administrateur-generaal

Caroline Copers
 voorzitter